

Aan het college van B&W van Nijmegen

Betreft: advies over de Participatieverordening

Nijmegen, 14 juli 2026

Geacht college,

De Clëntenraad Participatiewet heeft uw verzoek om advies over de Participatieverordening in goede orde ontvangen en besproken tijdens haar vergadering van 9 juli jl.

Wij waarderen de ambitie van de gemeente Nijmegen om inwoners eerder en beter te betrekken bij maatschappelijke vraagstukken en besluitvorming. De Participatieverordening biedt hiervoor een belangrijke basis. Tegelijkertijd zien wij op een aantal onderdelen mogelijkheden om de verordening verder te versterken. Vanuit onze ervaring met inwoners die niet vanzelfsprekend hun weg naar de gemeente vinden, geven wij u graag de volgende aandachtspunten mee.

Advies en aandachtspunten

1. Verduidelijk de positie van formele adviescommissies

De Participatieverordening is in beginsel niet van toepassing op de Clëntenraad Participatiewet en andere formeel ingestelde adviescommissies. Juist daarom valt het ons op dat de positie van deze adviescommissies in de verordening niet wordt toegelicht.

Dit is opmerkelijk, omdat in de nota *Ons samenwerken met de stad* (november 2023) juist wordt aangegeven dat meer duidelijkheid wenselijk is over de positie van onder meer wijkraden, buurtcomités en adviescommissies. Daarbij wordt expliciet benoemd dat een heldere afbakening tussen verschillende vormen van participatie overlap voorkomt en de samenwerking versterkt. Wij adviseren daarom om in de Participatieverordening de rol van formele adviescommissies, waaronder de Clëntenraad Participatiewet, explicieter te beschrijven in relatie tot het inwonersberaad. De verschillende participatievormen hebben ieder een eigen functie en versterken elkaar juist wanneer voor inwoners en organisatie helder is waarvoor ieder instrument wordt ingezet.

2. Zorg voor een representatief inwonersberaad

Een inwonersberaad is alleen effectief wanneer het een goede afspiegeling vormt van de Nijmeegse samenleving. Vanuit onze ervaring weten wij dat juist inwoners in een kwetsbare positie, jongeren, vluchtelingen en andere minder zichtbare groepen minder gemakkelijk deelnemen aan participatieprocessen.

Een representatieve samenstelling vraagt daarom meer dan een gewogen selectie. Het vraagt ook om een pro actieve werkwijze, waarbij de gemeente inwoners opzoekt in hun eigen leefomgeving en aansluit bij bestaande netwerken.

Wij adviseren daarom artikel 3, lid 2, explicieter te formuleren en daarbij aandacht te besteden aan:

- het actief bereiken van ondervertegenwoordigde groepen;
- het bieden van mogelijkheden om ervaringen vertrouwelijk of anoniem te delen;
- het benutten van bestaande netwerken en bewezen werkwijzen, zoals die van Bindkracht10;
- het rekening houden met inwoners bij wie het vertrouwen in de overheid in het verleden is geschaad.

Juist door aan te sluiten bij bestaande netwerken en vertrouwde organisaties kan een bredere en meer diverse groep inwoners worden bereikt.

3. Zorg voor duidelijkheid over de rol van de gemeente

De Participatieverordening stimuleert inwoners om initiatieven te nemen en actief mee te denken over maatschappelijke vraagstukken. Vanuit de praktijk zien wij dat hierbij duidelijkheid over de rol van de gemeente heel belangrijk is.

De gemeente vervult bij maatschappelijke initiatieven vaak meerdere rollen tegelijk: partner, facilitator, vergunningverlener, toezichthouder en soms ook subsidieverstrekker. Deze rollen kunnen met elkaar schuren. Voor initiatiefnemers is het daarom belangrijk dat gedurende het hele proces helder is vanuit welke rol de gemeente handelt, welke verwachtingen redelijk zijn en welke ondersteuning zij kunnen verwachten.

Wij adviseren daarom om in de verdere uitwerking van de verordening aandacht te besteden aan:

- een transparant proces, waarin duidelijk is welke stappen worden doorlopen en welke termijnen daarbij horen;
- een heldere rolverdeling van de gemeente gedurende de verschillende fasen van een initiatief;
- een ondersteunende houding, waarbij samen met initiatiefnemers wordt onderzocht wat binnen de geldende kaders wél mogelijk is;
- het voorkomen van onrealistische verwachtingen door vroegtijdig duidelijkheid te geven over mogelijkheden, verantwoordelijkheden en randvoorwaarden.

Een overheid die met één duidelijke stem communiceert, draagt bij aan vertrouwen en vergroot de kans op succesvolle inwonersinitiatieven.

4. Besteed aandacht aan het uitdaagrecht

De Cliëntenraad onderschrijft de gedachte achter het uitdaagrecht. Tegelijkertijd adviseren wij om in de verdere uitwerking zorgvuldig aandacht te besteden aan de vraag wanneer het uitdaagrecht de meest passende vorm van participatie is en wanneer samenwerking tussen gemeente en initiatiefnemers meer voor de hand ligt.

Daarbij verdienen ook de bestuurlijke, juridische en financiële verantwoordelijkheden, evenals de risico's voor initiatiefnemers, expliciete aandacht. Een zorgvuldige afweging draagt eraan bij dat inwonersinitiatieven duurzaam en uitvoerbaar zijn.

Tot slot

Heldere rollen, realistische verwachtingen, een toegankelijke overheid en aandacht voor inwoners die minder gemakkelijk participeren zijn volgens ons randvoorwaardelijk om de doelen van deze verordening te realiseren.

Met hartelijke groet,

Maren Wassenaar
Voorzitter Cliëntenraad Participatiewet

Jack Orsel
Secretaris Cliëntenraad Participatiewet